

Datum 2026-03-04

Dnr HaV 2024-002812

Handläggare

Elisabeth Undén

Ledningsstödet

elisabeth.unden@havochovatten.se

Frida Engberg

Ledningsstödet

frida.engberg@havochovatten.se

Regeringen

Klimat- och näringslivsdepartementet

Uppdrag om att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har fått i uppdrag av regeringen att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag. Uppdraget inkom till myndigheten den 20 augusti 2024 och ska slutrapporteras den 15 mars 2026.

Myndigheten delrapporterade regeringsuppdraget i mars 2025. I delrapporteringen presenterades en handlingsplan. I slutrapporten presenteras resultaten från den tidigare handlingsplan samt en ny handlingsplan för myndighetens arbete framåt.

Havs- och vattenmyndigheten överlämnar härmed uppdraget.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Anna Ledin efter föredragning av avdelningschefen Eva-Britt Eklöf Petrusson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även verksamhetsstrategen Elisabeth Undén och verksamhetsutvecklaren Frida Engberg medverkat.

Anna Ledin

Eva-Britt Eklöf Petrusson

Kopia till:

Tillväxtverket

Innehåll

1	Sammanfattning av Havs- och vattenmyndighetens förenklingsarbete	3
2	Uppdraget och dess beredning.....	4
	2.1 Uppdragsbeskrivning från regeringen	4
	2.2 Förenklingsarbete med fokus på vissa områden	5
	2.3 Förenklingsbehov för yrkesfiske.....	5
	2.4 Förenklingsbehoven inom vattenförvaltning.....	6
	2.5 Förenklingsbehov inom miljöprovning	6
3	Resultat av användarresor, enkät och användartest.....	7
	3.1 Resultat från användarresa för yrkesfisket.....	7
	3.1.1 Regelverket för yrkesfisket.....	7
	3.1.2 Yrkesfiskarnas uppgiftslämnande	7
	3.1.3 Myndighetens kontroller av yrkesfiskarna.....	7
	3.1.4 Myndighetens kommunikation med yrkesfiskarna	8
	3.1.5 Myndighetens webbinformation till yrkesfisket.....	8
	3.2 Resultatet av enkäten till yrkesfisket gällande myndighetens webb	8
	3.3 Slutsatser av användarresan och enkäten till yrkesfisket gällande webben.....	9
	3.4 Omhändertagande av resultaten från användarresan och enkäten till yrkesfisket gällande myndighetens webb.....	9
	3.5 Användarresa inom vattenförvaltningen.....	10
	3.5.1 Resultat från användarresan inom vattenförvaltningen	10
	3.5.2 Omhändertagande av resultaten från användarresan inom vattenförvaltningen	11
	3.6 Användartest av myndighetens webb gällande vattenförvaltning.....	11
	3.6.1 Resultat från användartestet av myndighetens webb gällande vattenförvaltning	12
	3.6.2 Omhändertagande av resultaten från användartestet inom vattenförvaltningen	12
	3.7 Användarresa inom miljöprovning	12
	3.7.1 Resultat från användarresa inom miljöprovning	12
	3.7.2 Omhändertagande av resultaten från användarresan inom miljöprovning	13
4	Förslag till ändringar i lag och förordning	13
5	Resultat av genomförd handlingsplan och fortsatt arbete framåt.....	13
	5.1 Resultat av handlingsplanen för år 2025.....	13
	5.2 Handlingsplan för åren 2026 till 2028.....	15
6	Analys av genomförda och planerade aktiviteter för förenkling	18
	6.1 Bedömningar av resultaten av aktiviteterna för förenkling.....	18
	6.2 Hinder och möjligheter i genomförandet	18

1 Sammanfattning av Havs- och vattenmyndighetens förenklingsarbete

Havs- och vattenmyndigheten har sedan myndigheten fick regeringsuppdraget 2024 arbetat för att stärka intressentperspektivet både på ett övergripande plan för all verksamhet på myndigheten och på ett mer operativt sätt med regelförenklning inom några utpekade områden; yrkesfiske, miljöprovningar och vattenförvaltning.

Utöver tre effektmål och tre deleffektmål, vilka anger riktningen för myndighetens arbete och som bidrar till att nå miljömålen, har myndigheten beslutat att ha det förvaltningspolitiska målet som ett överordnat mål för styrningen av myndigheten. Inför 2026 har det för det förvaltningspolitiska målet tagits fram indikatorer med tillhörande målvärden. Indikatorerna säkerställer att myndighetens arbete kontinuerligt utvärderas bland annat utifrån hur väl det möter intressenternas behov och förväntningar.

För att ytterligare förstärka intressentfokuset har myndigheten beslutat att vid planering av verksamheten för de närmaste 3–5 åren fokusera särskilt på vissa områden, ett av dessa är fokusområdet "Intressenternas perspektiv". Syftet med fokusområdet är att säkerställa att intressenternas behov och erfarenheter beaktas i alla delar av verksamheten. Det kan exempelvis vara när föreskrifter och vägledningar tas fram säkerställa att myndigheten genom sitt arbete underlättar för intressenterna att göra rätt. För det krävs att tillgängligheten är god, att myndigheten samverkar och har en tidig och god dialog med intressenterna för att fånga upp deras behov och synpunkter. Den information som myndigheten förmedlar ska vara korrekt och lättförståelig, bemötandet ska vara professionellt samt myndighetens arbete ska präglas av rättssäkerhet, effektivitet och kompetens. Genom att underlätta för verksamhetsutövare, näringsidkare och andra myndigheter att utföra sina uppdrag bidrar myndigheten inom ramen för sitt uppdrag till att stärka Sveriges konkurrenskraft.

Under genomförandet av regeringsuppdraget har synpunkter angående regelbördan inhämtats särskilt från yrkesfisket, verksamhetsutövare som berörs av vattenförvaltning och miljöprovning samt länsstyrelser. Detta genom att genomföra användarresor, dialoger och tester. Resultaten visar att vissa delar av den upplevda regelbördan kan minska genom tydligare kommunikation, bättre struktur i informationen och med mer ändamålsenliga digitala lösningar.

Under 2025 har myndigheten genomfört ett samlat paket av åtgärder med tyngdpunkt på yrkesfisket. Åtgärderna har syftat till att minska den administrativa bördan, öka förutsebarheten och göra det lättare för yrkesfisket att göra rätt. Webbplatsen har stärkts som primär informationskanal genom förbättrad struktur, målgruppsanpassade ingångar och en särskild portal för genomförandet av EU:s reviderade kontrollförordning. Flera föreskrifter har förenklats genom klarspråk och tydligare avgränsningar i förhållande till EU-regler. Med hjälp av digitalisering har elektronisk hantering av ansökningar och överlåtelse, införandet av applikationen Fiskeloggen samt övergången till EU:s gemensamma fångstintygssystem utvecklats. Sammantaget har detta minskat pappershantering, kortat handläggningstider och förbättrat tillgängligheten för yrkesfisket.

Inför delrapporteringen av regeringsuppdraget i mars 2025 togs en handlingsplan fram med förslag till åtgärder och förenklingsaktiviteter att genomföra under 2025. Vad som hittills genomförts och resultatet av aktiviteterna redovisas under avsnitt 5.1.

Under avsnitt 5.2 redovisas en uppdaterad handlingsplan för perioden 2026–2028. Handlingsplanen ger myndigheten ytterligare verktyg att integrera förenklingsarbetet i myndighetens långsiktiga arbete att utveckla verksamheten mot att bli en modern myndighet. Förenklingsarbetet kommer gå mot ett mer strukturerat och mätbart arbetssätt med intressenternas perspektiv som tydligt fokusområde. Genom införandet av NKI-mätningar kommer uppföljning ske av hur arbetet upplevs av företag och andra intressenter.

Det som mer specifikt planeras för perioden 2026–2028 är att vidareutveckla webbplatsen med fullt sökbara föreskrifter och med tydligare information till de intressenter som berörs av miljöprövningar och vattenförvaltning. Det kommer även tas fram särskilda handlingsplaner inom dessa områden för att åstadkomma ökad förutsebarhet, effektivitet och bättre samverkan.

Ett flerårigt transformationsprojekt kommer att innebära att äldre verksamhetskritiska IT-system inom yrkesfisket successivt kommer att ersättas med nya system som gör det enklare för yrkesfisket. Digitala tjänster utvecklas för att integrera gällande regelverk direkt i ansökningar, rapportering och beslut. Detta kommer stärka rättssäkerheten, minska behovet av kompletteringar och göra det enklare för yrkesfiskare och andra företag att följa gällande regler.

Myndigheten har under genomförandet av regeringsuppdraget utvecklat myndighetens interna arbetssätt bland annat genom att börja arbeta med tjänstedesign. Det metodstöd som erhållits från Tillväxtverket har varit ett viktigt stöd i denna förflyttning. De samlade erfarenheterna av genomförandet av regeringsuppdraget kommer utgöra grund för myndighetens fortsatta arbete med förenkling inom hela myndighetens verksamhet utifrån samtliga intressenters perspektiv.

2 Uppdraget och dess beredning

2.1 Uppdragsbeskrivning från regeringen

Regeringen gav myndigheten i uppdrag att se över och förenkla egna föreskrifter och allmänna råd samt att lämna förslag beträffande lagar och förordningar inom myndighetens verksamhetsområde, i syfte att minska regelbördan för företag.

I uppdraget ingår att kartlägga och analysera behov av och möjligheter till regelförenklingar, i syfte att minska regelbördan för företag. Med regelbörda avses bland annat kostnader för företag som följer av lagar, förordningar och andra föreskrifter. Det innefattar administrativa kostnader. Regelförenkling ska bidra till att utforma enkla och tydliga regelverk som främjar företagets konkurrenskraft och tillväxtförmåga.

Av regeringsuppdraget framgår bland annat att arbetet ska utgå från företagets perspektiv, förutsättningar och behov samt att myndigheten genom kartläggning ska identifiera de regelverk inom myndigheten verksamhetsområde som är mest betungande för företag och där behovet av förenklingsåtgärder är störst. Med utgångspunkt i kartläggning och analys ska myndigheten se över och förenkla föreskrifter och allmänna råd. Förenklingar av egna föreskrifter och allmänna råd ska prioriteras. Om verkningfulla förenklingsåtgärder kräver ändringar av lagar och

förordningar inom myndighetens verksamhetsområde ska myndigheten lämna förslag på sådana ändringar. Vid uppdragets genomförande ska myndigheten beakta hur regelverk kan påverka handläggningstider, service och bemötande samt möjliggöra automation, digitala tjänster och förenklat uppgiftslämnande för företag. Dialog med berörda företag, branschorganisationer och andra relevanta intressenter ska ske för att identifiera behov av regelförenkling och förslag till åtgärder.

Myndigheten ska i sin delredovisning senast den 15 mars 2025 redogöra för resultatet av kartläggning och analys med en handlingsplan för uppdragets genomförande. Myndighetens slutredovisning ska lämnas senast den 15 mars 2026. I den ska myndigheten redogöra för genomförda regelförenklingar och lämnade förslag, förväntade effekter för företag, samt metoder, hinder och möjligheter i arbetet med regelförenkling. I slutredovisningen ska det också finnas en uppdaterad handlingsplan med förslag om fortsatta insatser.

2.2 Förenklingsarbete med fokus på vissa områden

Myndigheten valde inledningsvis när arbetet med regeringsuppdraget startade att fokusera arbetet med konkreta förenklingsåtgärder för yrkesfisket, detta eftersom yrkesfiskets bedrivande är jämförelsevis detaljreglerat. En betydande del av myndighetens verksamhet är direkt styrande för yrkesfisket vilket innebär att myndigheten har stor inverkan på yrkesfiskarnas vardag.

I nästa skede beslutades att arbetet även skulle fokusera på förenkling inom vattenförvaltningen där myndighetens primära intressenter är vattenmyndigheterna och beredningssekretariaten på länsstyrelserna. Vattenförvaltningen, med gällande miljökvalitetsnormer, har stor påverkan på företag som bedriver verksamhet som påverkar havs- och vattenmiljöer. Havs- och vattenmyndigheten har en indirekt påverkan på företagen genom sin roll som föreskrivande och vägledande myndighet inom vattenförvaltningen. Själva besluten om miljökvalitetsnormer tas dock av vattendelegationerna vid länsstyrelserna. I samband med bland annat prövning om tillstånd hos miljöprövningsdelegationerna vid länsstyrelserna eller mark- och miljödomstolarna fattas beslut där miljökvalitetsnormerna tillämpas. Dessa beslut påverkar företagen direkt.

Den tredje gruppen med intressenter som myndigheten fokuserat förenklingsarbetet på är just företagen som genomgår miljöprövning. Här har Havs- och vattenmyndigheten en indirekt påverkan på företagen då myndigheten inom ramen för sitt uppdrag är remissinstans och deltar som part i prövningar om tillstånd.

2.3 Förenklingsbehov för yrkesfiske

Havs- och vattenmyndigheten har det övergripande ansvaret för fiskförvaltningen i Sverige och har bland annat bemyndigande att reglera hur fiske får bedrivas för att skydda fiskbestånd och marina ekosystem. Myndigheten följer upp och kontrollerar att fisket sker hållbart och i enlighet med EU:s gemensamma fiskeripolitik och nationella bestämmelser. Myndigheten utfärdar föreskrifter och fattar beslut om tillstånd, dispenser och sanktioner. Havs- och vattenmyndighetens fiskerikontroll sker fysiskt i hamnar längst kusten, där landningar sker, samt genom administrativa kontroller av rapportering och fångstdata. Arbetet sker i nära samverkan med andra myndigheter så som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Tullverket. Yrkesfiskarnas vardag påverkas av hur myndigheten arbetar.

Fiskerinäringen berörs just nu av flera förändringar till följd av ny EU lagstiftning. Genom att rådets förordning (EG) nr 2009/1224, den så kallade kontrollförordningen, har reviderats träder nya regler i kraft 2026 samt 2028. Myndigheten arbetar med den svenska implementeringen av den reviderade kontrollförordningen. Myndighetens och branschens bedömning är att förändringarna i EU-lagstiftningen ökar regelbördan för yrkesfisket.

För att förstå de utmaningar och möjligheter som yrkesfiskare möter i sin vardag har en användarresa genomförts under hösten 2024. Den bestod av semistrukturerade intervjuer med yrkesfiskare från de olika delarna av yrkesfisket; demersalt, pelagiskt, kustnära och insjöfiske. Parallellt genomfördes även interna intervjuer med medarbetare på myndigheten som arbetar direkt med yrkesfiskare.

För att fördjupa kunskapen om hur myndighetens webbplats uppfattas, har myndigheten även genomfört en riktad enkätundersökning till yrkesfisket under hösten 2025. Undersökningen besvarades av 47 yrkesverksamma fiskare från olika segment av näringen. Enkäten berörde besöksmönster, användbarhet, informationsstruktur, rapporteringsflöden och kontaktvägar.

2.4 Förenklingsbehoven inom vattenförvaltning

Myndighetens uppdrag inom verksamhetsområdet är att vara samlande i vatten- och havsmiljöarbetet genom att samordna vattenmyndigheterna för genomförandet av vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

Myndigheten föreskriver och vägleder inom vattenförvaltningen samt är remissinstans i miljöprovningar där vattenförvaltningen har stor betydelse. För att kartlägga förenklingsbehoven inom vattenförvaltningen har myndigheten genomfört en användarresa med vattenmyndigheterna och beredningssekretariaten på länsstyrelserna samt ett användartest av myndighetens webb.

2.5 Förenklingsbehov inom miljöprovning

Myndighetens uppdrag inom verksamhetsområdet miljöprovningar är att bevaka allmänna miljövårdsintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och som handläggs hos myndigheter och domstolar. Myndigheten deltar såsom remissinstans och som part i miljöprovningar som är principiellt viktiga eller har stor betydelse för havs- och vattenmiljön eller fisket.

Under hösten 2025 gjordes en användarresa med representanter för företag som genomfört provning av miljöfarlig verksamhet eller verksamhet med påverkan på vattenmiljön för att kartlägga behoven av förenkling för företagen. Detta för att förstå hur myndighetens arbete med miljöprovningar kan göras mer effektivt, förutsebart och enklare för företag som ska ansöka om tillstånd enligt miljöbalken.

3 Resultat av användarresor, enkät och användartest

3.1 Resultat från användarresa för yrkesfisket

Användarresan visar att yrkesfiskarna vill följa reglerna och göra rätt. Dock visar resultatet också att det är svårt att göra rätt, trots att viljan att följa reglerna är hög hos yrkesfiskarna.

3.1.1 Regelverket för yrkesfisket

Regelverket upplevs som komplicerat, detaljerat och svårt att överblicka. Det finns många olika parallella regelverk vilket gör det svårt att veta vad som gäller. Vissa regler anses svåra eller omöjliga att följa i praktiken, exempelvis bifångstregler och regler om toleransmarginaler. Yrkesfisket tycker att små fel kan få stora konsekvenser och menar att marginalerna ofta är snäva, vilket skapar stress och försiktighet i det dagliga arbetet.

Nationella tolkningar av EU-regelverket uppfattas ibland som mer långtgående än vad som krävs, vilket leder till misstro och upplevelse av överreglering. Regler upplevs inte heller alltid som logiska eller anpassade till verkliga arbetsförhållanden till sjöss. Yrkesfiskarna upplever att praktisk kunskap inte alltid tas tillvara vid utformning av regler. Det är ofta svårt att förstå syftet med enskilda regler. När nyttan med reglerna upplevs otydlig minskar acceptansen för dessa.

De lagändringar som yrkesfisket efterfrågar mest är förändringar i lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter och förordningen (2009:867) om överlåtbara fiskerättigheter.

3.1.2 Yrkesfiskarnas uppgiftslämnande

Uppgiftslämnandet upplevs som tidskrävande och administrativt tungt. Många fiskare anser att de lägger betydande tid på rapportering parallellt med ett fysiskt krävande arbete. Flera system används för liknande uppgifter. Fiskarna upplever att samma information lämnas flera gånger till olika mottagare. E-tjänsterna "Mina Sidor" och "Fiskerätt" får positiv kritik och upplevs fungera väl.

De olika digitala systemen är inte tillräckligt misstagssäkra. Fel kan uppstå i stressade situationer eller på grund av tekniska begränsningar och kan få oproportionerliga konsekvenser. Funktioner som automatisk felkontroll, förifyllning och enklare rapportering skulle minska tidsåtgången och sanktionsrisken. För att minska arbetsbelastningen föreslås att pappersloggböcker bör kunna skickas in digitalt, exempelvis genom fotografering, eller att de kan skickas in mer sällan. Syftet med uppgiftsinsamlingen är ofta oklart vilket upplevs som att myndigheten samlar in mer data än vad som egentligen används. För småskaliga företag upplevs kraven som särskilt betungande och systemen är i liten utsträckning anpassade efter att företag har olika förutsättningar.

3.1.3 Myndighetens kontroller av yrkesfiskarna

Det finns en grundläggande acceptans för kontroller, men också en tydlig förväntan på att kontrollerna ska vara proportionerliga och riskbaserade. Kontrollerna upplevs i huvudsak som professionella och korrekt genomförda. Bemötandet från kontrollpersonalen från myndigheten beskrivs ofta som respektfullt. Vissa yrkesfiskare upplever att de kontrolleras ofta och de kontrolleras flera gånger för samma sak. Det framhålls att syftet med kontroller behöver kommuniceras tydligare. Flera myndigheter arbetar med fiskerikontroll och skillnader i tolkningen av reglerna kan skapa osäkerhet.

Yrkesfisket upplever att fokus ibland ligger på formella fel snarare än faktisk påverkan på bestånd eller miljö. Detta förstärker känslan av att systemet är mer inriktat på regelefterlevnad än på ändamålsenlighet. Kopplingen mellan kontroll, nytta och resultat är inte alltid tydlig för yrkesfiskarna, det minskar förståelsen för att vissa krav är så detaljerade.

3.1.4 Myndighetens kommunikation med yrkesfiskarna

Yrkesfiskare upplever att kommunikationen med myndigheten är ojämn. När yrkesfiskarna har en utpekad kontaktperson fungerar dialogen väl. När ansvar och roller är oklara uppstår osäkerhet och frustration. Myndighetens informationsutskick upplevs ofta som sen, splittrad och svår att tolka. Regeländringar kommuniceras ibland utan tillräcklig framförhållning. Det gör det svårt för företagen att planera sin verksamhet.

Språket uppfattas som juridiskt och myndighetsinternt. Det kräver tid och erfarenhet att förstå vad som faktiskt gäller i praktiken. Många fiskare behöver tolka informationen tillsammans med kollegor eller ringa medarbetare på Havs- och vattenmyndigheten för att vara säkra på att de kommer göra rätt.

Dialogen med Havs- och vattenmyndigheten upplevs ofta enkelriktad. Fiskarna får information, men upplever begränsat utrymme att kunna påverka utformningen av regler och lösningar. De regelbundna samråden mellan myndigheten och yrkesfiskets representanter ses mer som informationsmöten än som forum för dialog och möjligheter till påverkan. Det finns en önskan om ökad delaktighet och möjlighet att påverka utformningen av reglerna samt att informationen ska presenteras på ett sätt som är relevant och tillgängligt.

Sammantaget framförs att det finns en vilja att följa reglerna, men bristande kommunikation gör det svårare än nödvändigt.

3.1.5 Myndighetens webbinformation till yrkesfisket

Webbplatsen upplevs av yrkesfiskarna som svår att använda. Informationen är omfattande men inte tillräckligt strukturerad utifrån yrkesfiskarnas behov. Det är svårt att snabbt förstå vilka regler som gäller för ett visst fiske, ett visst område eller ett visst redskap. Fiskaren behöver ofta klicka sig fram mellan flera sidor och dokument. Det saknas också tydliga ingångar anpassade till olika typer av fiske. Lokala och geografiska skillnader är svåra att överblicka och uppdateringar är inte alltid lätta att identifiera.

Språket på webbplatsen upplevs som komplicerat och begrepp förklaras sällan. Hänvisningar till föreskrifter och EU-regler kräver juridisk vana. Myndigheten är oftast tillgänglig med svar på frågor om reglering, men det är otydligt vilken utredare eller handläggare som är rätt kontaktperson. Webben fungerar främst som ett arkiv, inte som ett praktiskt stöd i vardagen vilket leder till att fiskarna istället ringer handläggare eller använder informella kanaler för att få svar.

3.2 Resultatet av enkäten till yrkesfisket gällande myndighetens webb

Resultatet av genomförd enkät gällande myndighetens webb bekräftar användarresans resultat att webbplatsen är viktig för yrkesfiskarna och att de besöker den ofta. Den övergripande upplevelsen är medelgod; sidan uppfattas som professionell men svår att navigera på.

Sökfunktionen får låga betyg och kontaktuppgifter är ofta svåra att hitta. Styrkor som lyfts med webben är att systemen är stabila och det finns en tydlig nyhetsförmedling.

Fritextsvaren pekar på behov av förbättrad navigation, sökfunktion, struktur, mobilanpassning och tydligare koppling mellan regler och praktisk tillämpning. Den samlade nöjdheten ligger på en låg till medelhög nivå.

3.3 Slutsatser av användarresan och enkäten till yrkesfisket gällande webben

Myndigheten drar utifrån genomförd användarresa och enkät följande slutsatser. Myndigheten bedömer utifrån användarresan att regelefterlevnaden hos yrkesfisket kan stärkas genom att göra reglerna mer begripliga och att därigenom minska utrymmet för att göra fel. Samtidigt kan borttagandet av vissa krav minska myndighetens kontrollmöjligheter, vilket i förlängningen kan påverka fiskbestånden negativt. Här ska också nämnas att myndigheten kontinuerligt arbetar med att utveckla arbetssätten genom riskbaserade kontroller samt att minska administrationen genom exempelvis digitalisering.

Användarresan visar att myndigheten kan minska regelbördan genom bättre information om gällande regler. Efterlevnaden kan öka genom en utvecklad webbplats och förbättrad kommunikation. Myndighetens webbplats bedöms vara den viktigaste källan till information om gällande regelverk för svenska yrkesfiskare.

En generell målbild bör vara att "det ska vara lätt att göra rätt". I centrum för myndighetens fortsatta arbete med förenkling bör vara tydliga kontaktvägar, förbättrad webb, digitala rapporteringssidor, skräddarsydd information och misstagssäkra system, samt mer användarvänliga tjänster för loggbok och uppgiftslämnande. Genom dessa åtgärder kan myndigheten både effektivisera sina processer och bidra till en mer hållbar och förutsebar fiskeriverksamhet.

3.4 Omhändertagande av resultaten från användarresan och enkäten till yrkesfisket gällande myndighetens webb

Myndigheten har under året arbetat med att förenkla och modernisera föreskrifter. Arbetet har inriktats på att minska regelbördan genom att ta bort dubbelregleringar, tydliggöra hänvisningar till EU-regelverk och göra språket mer lättillgängligt. Flera centrala föreskrifter har setts över för att skapa mer enhetliga och förutsebara regler för yrkesfisket, samtidigt som administrativa moment har minskats.

Myndigheten har verkat för förenklingar på EU-nivå och stärkt sin kommunikation genom mer samlade och målgruppsanpassade informationskanaler. Insatserna bedöms ha bidragit till ett mer överskådligt och användarvänligt regelverk för berörda aktörer.

Digitalisering är ett centralt verktyg i myndighetens arbete med att förenkla regelverk och minska företagens administrativa börda. Arbetet har fokuserat på att underlätta uppgiftslämnande, minska pappershantering och skapa mer förutsebara och tillgängliga processer. Inom yrkesfisket har flera digitala lösningar utvecklats för rapportering och ärendehantering, liksom fortsatt utveckling av digitala tjänster för hantering av fiskerättigheter. Handeln med fiskeriprodukter har effektiviserats genom övergången till ett EU-gemensamt system.

Myndigheten har under året stärkt sin kommunikation och tillgänglighet gentemot yrkesfisket. En ny mall för utskicket "Nytt om fiskeregler" har skapats. Det ger en mer enhetlig och målgruppsanpassad informationsspridning. Möjligheten att filtrera innehåll kommer göra det lättare för mottagarna att snabbt hitta relevant information. Kontaktvägarna har förbättrats genom uppdaterade sökord för myndighetens medarbetare och tydligare hänvisningar. Det gör att intressenter i högre utsträckning kopplas direkt till rätt medarbetare och därmed upplever en mer effektiv kontakt med myndigheten.

Efter användarresan har myndigheten även genomfört besök hos yrkesfiskare på deras fartyg för att stärka förståelsen för deras vardag och de praktiska förutsättningar som påverkar näringen. Denna kunskap är viktig för att kunna utforma regler och arbets sätt som fungerar i praktiken och inte skapar onödiga hinder för företagen. Besöken har samtidigt gett möjlighet att tydliggöra myndighetens roll och uppdrag att säkerställa ett hållbart nyttjande av fiskeresurser.

Sammanfattningsvis har myndighetens arbete inom uppdraget bidragit till att minska yrkesfiskets administrativa börda genom förenklat uppgiftslämnande, minskad pappershantering och effektivare processer. Digitalisering har fungerat som ett viktigt komplement till förenkling av regelverk och bidragit till ökad förutsebarhet och förbättrad service för berörda företag.

Myndigheten kommer att arbeta vidare med att utveckla webbplatsen utifrån resultaten från enkäten till yrkesfisket gällande myndighetens webb. Arbetet kommer ske inom ramen för en förstudie som genomförs på myndigheten. Förstudien ska belysa förutsättningar, behov och möjliga lösningar för att bättre anpassa webbplatsens struktur och innehåll till olika målgrupper och uppdragstyper. Den ska också ge ett samlat beslutsunderlag inför ett genomförandeprojekt under 2026. På så sätt blir enkäten ett viktigt bidrag i arbetet med att säkerställa att webbplatsen på ett effektivt sätt stödjer både verksamhetens mål och användarnas behov.

3.5 Användarresa inom vattenförvaltningen

Under vintern 2025/2026 har Havs- och vattenmyndigheten genomfört en användarresa inom vattenförvaltningen med fokus på medarbetare och chefer på vattenmyndigheterna, länsstyrelsernas beredningssektariat för vattenförvaltning samt Havs- och vattenmyndigheten. Användarresan har genomförts genom semistrukturerade djupintervjuer.

Syftet med användarresan var att utifrån Havs- och vattenmyndighetens uppdrag hitta förbättringsmöjligheter inom vattenförvaltningen genom att identifiera styrkor och svagheter med processen idag. Förbättringarna ska förtydliga och förenkla arbetet för framförallt länsstyrelserna och vattenmyndigheterna. Det ska i sin tur leda till att det blir tydligare och enklare för företag som berörs av vattenförvaltningen.

3.5.1 Resultat från användarresan inom vattenförvaltningen

Resultatet från användarresan visar att lagstiftningen som reglerar vattenförvaltningen upplevs som komplicerad och tar tid att förstå och lära sig att tillämpa. Svårigheterna gäller både organisationen och processerna för vattenförvaltningen. Det finns behov av gemensamma utbildningar och seminarier inom staten för att skapa en gemensam förståelse av vattenförvaltningens regelverk och tillämpningar.

Rollerna upplevs som otydliga och det finns brister i samarbetet mellan de olika aktörerna i vattenförvaltningen; Havs- och vattenmyndigheten, vattenmyndigheterna, länsstyrelserna, SGU och regeringskansliet. Detta skapar ineffektivitet i arbetet.

Användarresan visade också att de tillfrågade anser att det informellt finns det ett gott samarbete handläggare emellan på Havs- och vattenmyndigheten, vattenmyndigheterna och länsstyrelserna. Detta samtidigt som det formella samarbetet myndigheterna emellan behöver utvecklas.

Vattenförvaltningsprocessen upplevs som otydlig och det finns olika syn på hur den ska genomföras och de olika rollerna i processen. De föreskrifter och vägledningar som styr och som ska förtydliga processen beskrivs av länsstyrelser och vattenmyndigheter som för teoretiska och för långt från den praktiska verkligheten för handläggarna. Vägledningarna upplevs ibland komma för sent för användarna. Föreskrifter och vägledningar tas inte fram med hjälp av användarna och det saknas exempel på hur regelverket ska tolkas. På grund av dessa otydligheterna och teoretiseringarna finns det i dagsläget olika tolkningar av tillämpningen av regelverket mellan olika delar av Sverige.

Respondenterna upplever att detta resulterar i att vattenmyndigheterna arbetar utan vägledning, ibland med egenframtagna riktlinjer. När vägledningarna kommer får det ibland göras omtag på redan genomfört arbete. Detta upplevs som ineffektivt och det blir inte alltid likabehandling över landet. Geografi och förutsättningar skiljer sig också mellan olika regioner och det tas inte alltid hänsyn till det i vattenförvaltningsprocessen. Det saknas även gemensamma nationella prioriteringar.

De krav som det samlade regelverket ställer överskrider det som kan genomföras i praktiken. Här finns behov av förenkling och effektivisering av processen. Ett arbete som behöver ske gemensamt mellan myndigheterna.

3.5.2 Omhändertagande av resultaten från användarresan inom vattenförvaltningen

Användarresan har nyligen slutförts och arbetet med att genomföra åtgärder har inte påbörjats ännu. Under användarresan har ett antal förslag på förbättringar tagits fram. Dessa behöver värderas, testas och prioriteras i det framtida utvecklingsarbetet för vattenförvaltningen.

3.6 Användartest av myndighetens webb gällande vattenförvaltning

Ett användartest av myndighetens webbsidor gällande vattenförvaltning har genomförts under hösten 2025. Fokus i testet har varit hur intressenterna inom vattenförvaltningen, dels medarbetare på vattenmyndigheterna dels medarbetare på länsstyrelsernas beredningssekretariat, hittar vägledningar, föreskrifter och annan central information samt hur de önskar att webbplatsen ska fungera framöver.

De som deltog i testet ombads visa hur de använder webben samt gavs i uppdrag att hitta specifik information för att ge myndigheten djupare förståelse för hur webben används. De fick också svara på frågor om webbens styrkor och svagheter.

3.6.1 Resultat från användartestet av myndighetens webb gällande vattenförvaltning

Användartestet har gett insikter om vilka delar av webbplatsen som fungerar väl och vilka som behöver förbättras. Viktigast är att det är enkelt att hitta gällande versioner av föreskrifter och vägledningar samt information om exempelvis planerade uppdateringar. Webbplatsen behöver utvecklas för att göra det lättare för myndigheter att tolka regelverket korrekt och konsekvent. Detta bidrar i sin tur till att minska osäkerhet och den administrativa bördan för företag samtidigt som miljömålen kan uppnås på ett mer rättssäkert och kostnadseffektivt sätt.

3.6.2 Omhändertagande av resultaten från användartestet inom vattenförvaltningen

Myndigheten genomför under våren 2026 åtgärder för att förbättra innehållet på aktuella sidor på webbplatsen. I det framtida arbetet kommer även andra myndigheter som berörs av vattenförvaltningen involveras för att hänsyn ska kunna tas till deras behov. Målsättningen är att webbplatsen ska ge bättre stöd i arbetet med vattenförvaltning så att arbetet blir så effektivt som möjligt.

3.7 Användarresa inom miljöprövning

Användarresan genomfördes med semistrukturerade djupintervjuer. De som intervjuades kan delas in i tre grupper; representanter för verksamheter som sökt tillstånd för miljöfarlig verksamhet samt verksamhet med påverkan på vattenmiljö, representanter för konsulter till verksamheter som sökt tillstånd samt medarbetare och chefer på myndigheten som arbetar med miljöprövningar. De typer av branscher och verksamheter som var representerade var vattenbruk, hamnar, gruvor samt pappers- och massabruk. De konsulter som intervjuades var miljökonsulter och jurister med lång erfarenhet av miljöprövningar.

Syftet med användarresan var att identifiera hinder och möjligheter i prövningsprocessen, med fokus på hur investeringar kan underlättas i verksamheter som bidrar till grön omställning, cirkulära värdekedjor och klimatvänlig produktion.

3.7.1 Resultat från användarresa inom miljöprövning

Företagen upplever idag att miljöprövningsprocessen ofta fungerar som en bromskloss snarare än en möjliggörare för deras ambitioner att minska klimat- och miljöpåverkan.

Företagen upplever att Havs- och vattenmyndigheten kommer sent in i de enskilda prövningarna. Myndigheten upplevs också som otillgänglig och restriktiv med information. När myndigheten kommer in sent i processen upplever företagen att det leder till mer utdragna prövningsprocesser med nya behov av kompletteringar till ansökan. Företagen önskar att myndigheten hade kommit in tidigare i prövningarna vilket skulle minska behoven av kompletteringsrundor. Till följd av kompletteringsrundorna växer ansökan i omfattning och det minskar effektiviteten i prövningsprocessen.

Det framkom också att det uppstår tolkningsproblematik när föreskrifter och vägledningar för vattenförvaltningen används inom miljöprövningarna. Dessa är utformade utifrån förvaltning och inte utifrån prövning.

3.7.2 Omhändertagande av resultaten från användarresan inom miljöprövning

Vissa åtgärder har påbörjats med anledning av resultatet från användarresan. Under våren kommer ny och omarbetad webbinformation som riktar sig till företag som ska ansöka om tillstånd enligt miljöbalken. Ytterligare åtgärder tas fram under 2026 för vidare implementering.

4 Förslag till ändringar i lag och förordning

De lagändringar som yrkesfisket efterfrågar mest är förändringar i lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter och i förordningen (2009:867) om överlåtbara fiskerättigheter.

I dagens demersala system fördelas fiskemöjligheter årligen, vilket medför omfattande administration och begränsad planeringshorisont för företagen. Havs- och vattenmyndigheten har inom ramen för ett regeringsuppdrag föreslagit utformningen av ett system med överlåtbara fiskerättigheter för demersala arter. Förslaget, som redovisades till regeringen den 1 april 2024, syftar bland annat till att förenkla regelverket och minska den administrativa bördan för yrkesfisket.

Det föreslagna systemet innebär bland annat att tilldelningen av fiskemöjligheter sker med längre giltighetstid och möjlighet till permanent överlåtelse mellan aktörer. Rätt utformat och implementerat skulle systemet kunna leda till ett förenklat regelsystem, bättre förutsägbarhet och högre lönsamhet som i sin tur kan leda till bättre förutsättningar för investeringar i modern och mer miljövänlig teknik och anpassning av fiskekapaciteten till tillgängliga fiskemöjligheter inom vissa segment.

Dagens årliga fördelning av fiskemöjligheter innebär betydande administration och begränsar företagens planeringshorisont. Ett system med längre giltighetstider och möjlighet till permanent överlåtelse mellan aktörer skapar bättre förutsättningar för flexibilitet, lönsamhet och investeringar i modern och miljöanpassad teknik.

För att säkerställa en rättvis fördelning av fiskeresurserna och en hållbar förvaltning i övrigt behöver ändringarna i lagstiftningen kompletteras med regler som motverkar överkoncentration av fiskemöjligheter, främjar nyetablering och stärker det småskaliga kustnära fisket. En sådan utformning bedöms bidra till ökad konkurrenskraft och långsiktig hållbarhet i bestånden.

Genom att skapa långsiktiga och tydliga spelregler ger förslaget ökad trygghet för yrkesfiskare. Det bidrar till att ta bort inlåsningsmekanismer som idag begränsar rörligheten och utvecklingsmöjligheterna inom fisket. Därmed skapas bättre förutsättningar för lönsamhet, generationsväxling och ett livskraftigt svenskt yrkesfiske.

5 Resultat av genomförd handlingsplan och fortsatt arbete framåt

5.1 Resultat av handlingsplanen för år 2025

Genomförda förenklingsaktiviteter och deras resultat:

Arbetsområde	Aktivitet	Resultat
Stärkt intressentperspektiv	Infört fokusområdet Intressenternas perspektiv i verksamhetsstyrningen, tagit fram indikatorer för de förvaltningspolitiska målen samt beslutat om	Systematisk uppföljning av hur arbetet upplevs av intressenter. Förbättrade förutsättningar för tydligare information,

	införande av NKI-mätningar för yrkesfiskare och länsstyrelser. Formaliserat tidig dialog vid regeringsuppdrag, föreskriftsändringar och vägledning.	bättre service och mer ändamålsenliga regelverk genom strukturerad dialog och användarcentrerat arbetssätt.
Myndighetens webbplats	Användartest av webben med tjänstepersoner inom vattenförvaltning och enkät om webben riktad mot yrkesfiskare.	Ny information till myndigheten om hur webbplatsen behöver struktureras och utvecklas.
Behov av regelförenkling	Användarresor med intressentgrupper inom yrkesfiske, vattenförvaltning och miljöprövning.	Ny information till myndigheten om behov av tydligare kommunikation och bättre digitala lösningar.
Myndighetens webbplats	Myndigheten har beslutat att förändra första sidan och strukturen på webbplatsen utifrån intressenternas perspektiv.	Enklare navigering på webben för företag och andra utpekade målgrupper.
Myndighetens webbplats	En ny AI-funktion för sökning och navigation på myndighetens webb.	Snabbare och mer relevanta sökresultat samt enklare navigationen, särskilt i mobil.
Myndighetens webbplats	Ny webbportal för målgruppsstrukturerad information om genomförandet av EU:s reviderade kontrollförordning för aktörer inom yrkesfisket. Regelverket förklaras och motiveras.	Den målgruppsanpassade strukturen förenklar att hitta relevant information och relevanta nyheter.
Förenkling av föreskrift	Myndigheten har uppdaterat Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2018:11) om befälhavares skyldigheter att rapportera och anmäla yrkesmässigt fiske i havet. Myndigheten har förenklat föreskrifterna genom att ta bort dubbelregleringar och upplysningsbestämmelser samt hänvisa tydligare till EU-regler. Språket har klargjorts och regelverket har blivit mindre omfattande.	Mer lättläst föreskrift då den är både kortare och mer tydlig. Förtydligande av vad som EU-bestämmelser och vad som är nationell bestämmelse.
Förenkling av föreskrift	Myndigheten har uppdaterat Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område med ett utökat undantag från kravet på transportdokument vid fisktransporter från 20 till 25 km.	Åtgärden minskar den administrativa bördan för både företag och myndigheter. Kontrollmöjligheterna bedöms vara oförändrade, vilket gör att förenklingen kan genomföras utan att rättssäkerheten påverkas.
Förenkling av föreskrift	Myndigheten har uppdaterat Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område och Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet. Paragrafer om kvotfördelning har flyttats, samlats och förtydligats. Myndigheten har förtydligat reglerna för: nyetablering, fiske inom regionalkvoterna och avräkning av infiskning. Justeringar har skett av reglerna för beräkning av kommande års regionala tilldelning till regionalkvoterna. Myndigheten har infört en minsta årlig grundnivå av regional tilldelning för ökad förutsägbarhet. Individuell mellanårsflexibilitet på fartygsnivå har införts. Det minskar behovet av överlåtelser av fiskemöjligheter mellan yrkesfiskarna genom att fiskemöjligheter kan sparas på fartygsnivå mellan åren.	Att samla regelverket rörande fiskelicenser och fisketillstånd tillsammans med regelverket som rör fördelningen gör det enklare att förstå och följa reglerna. Det förändrade regelverket för överlåtelser leder till minskad administration för företag och myndigheten.
Förenkling av EU-regler	Myndigheten har aktivt deltagit i förhandlingar med Europeiska kommissionen för att minska regelbördan till följd av den reviderade kontrollförordningen för fisket. Arbetet har främst bedrivits inom ramen för framtagandet av genomförandeakter och delegerade akter.	Mer ändamålsenliga krav på märkning av trålar och ökad flexibilitet för märkning av redskap. Tydligare regler som innebär en regelförenkling och ett förtydligande för mindre fartyg med mobila positionssändare när de befinner sig utan täckning. Balanserade krav vid informationsinhämtning vid inspektioner av fritidsfiske.

Övrig kommunikation	En ny mall för kommunikation med yrkesfisket via utskicket "Fiskenytt."	Mer enhetlig och målgruppsanpassad kommunikation från myndigheten samt möjlighet att filtrera efter ämnesområden för att snabbt hitta rätt information
Övrig kommunikation	Myndigheten har förbättrat kontaktinformationen om medarbetares ansvarsområden.	När intressenter ringer till myndigheten blir de oftare kopplad till rätt medarbetare direkt vilket leder till minskad frustration och effektivare hantering.
Digitalisering inom yrkesfisket	Godkännande av överlåtelse av demersala fiskemöjligheter för yrkesfiskare har gått från pappersform till digital form i e-tjänsten Fiskerätt.	Kortare handläggningstider och minskad pappershantering.
Digitalisering inom yrkesfisket	Myndigheten fattar ett tillfälligt beslut per år som gäller alla med giltigt demersalt tillstånd och publicerar det på webben. Detta hanterar alla tillfälliga demersala fiskemöjligheter för yrkesfiskare. Detta ersätter utskick av tillfälliga beslut på papper till varje enskild fiskare.	Minskad pappershantering för företagen och myndigheten.
Digitalisering inom yrkesfisket	Enkät till användare av applikationen EFR (Elektronisk fångstrapportering för visst yrkesfiske). Efter kritik av systemet i användarundersökningen inom yrkesfisket genomfördes en enkät riktad till aktiva användare av EFR för att få fram förbättringsförslag	Förbättringsförslag inom interaktionsdesign och användarvänlighet.
Digitalisering inom yrkesfisket	Ny fiskerapporteringsapplikation Fiskeloggen, för fartyg under 12 m är i slutskedet av färdigställande. Fiskeloggen ersätter pappersloggböcker och gör det möjligt att rapportera sitt fiske elektroniskt istället för på papper och innehåller flera funktioner som underlättar rapporteringen.	Minskad pappershantering för företag. Förenklad inrapportering för företag.
Digitalisering inom handel med fiskeriprodukter	Övergång från den svenska fångstintygsportalen till det EU-gemensamma fiskfångstintygssystemet Catch för fångstintyg, systemet är för internationell handel av fiskeriprodukter.	Minskad administrativ belastning och risk för störningar i företagens verksamhet. Effektivare med EU-gemensamt system.
Kompetensutveckling	Genomfört grundutbildning i tjänstedesign för ett urval av myndighetens medarbetare	Ökad kompetens internt vilket leder till mer användarcentrerat arbetssätt.
Dialog med branschföreträdare	Medarbetare på myndigheten har besökt den nystartade organisationen Vi Svenska Fiskare	Ökad dialog i förenklingsfrågor
Ökad kunskap	Chefer på myndigheten har besökt yrkesfiskare i deras vardag.	Ökad kunskap på myndigheten om yrkesfiskarnas vardag samt tydliggöra myndighetens uppdrag och roll gentemot yrkesfiskerieringen

5.2 Handlingsplan för åren 2026 till 2028

Myndighetens fortsatta arbete med regelförenkling och minskad administrativ börda för företag ska ske tillsammans med berörda intressenter och utifrån intressenternas perspektiv. Detta är ett av de beslutade fokusområdena på myndigheten under de närmaste åren.

Handlingsplan med aktiviteter och förväntat resultat:

Arbetsområde	Aktivitet	Leverans	Förväntat resultat
Starkt intressentperspektiv, service och samverkan	Genomföra systematiska NKI-mätningar för yrkesfiskare och länsstyrelser samt följa upp användarnöjdhet i digitala kanaler. Integrera fokusområdet Intressenternas perspektiv i verksamhetsplanering och styrning. Säkerställa	2026–2028	Mätbar och kontinuerlig uppföljning av hur myndighetens arbete upplevs av företag och andra intressenter. Mer användarcentrerade, förutsebara och ändamålsenliga regelverk

	strukturerad och tidig dialog vid regeringsuppdrag, föreskriftsändringar och vägledning.		och tjänster. Stärkt legitimitet, bättre service och förbättrade förutsättningar för att det ska vara lätt att göra rätt.
Digital transformation av verksamhetskritiska system inom yrkesfisket	Genomföra ett flerårigt transformationsinitiativ för att ersätta äldre IT-system med en modulär och flexibel systemarkitektur. Ta fram moderna systemlösningar och digitaliserade helhetsprocesser för ansökan, handläggning, beslut och uppföljning.	2028	Målet är moderna och flexibla verktyg som automatiskt anpassar sig efter fiskarens båt, licenser och roll. Rapportering och ansökningar blir enklare och mer korrekta genom inbyggda regelverk och kontroller, och digitalt hanterade beslut. Det leder till mindre administration, snabbare besked och ett system som bättre stödjer fiskarens verkliga arbetssituation.
Myndighetens webbplats	Förstudie och genomförandeprojekt om hur myndighetens webbplats ska se ut och struktureras utifrån intressenternas perspektiv	2027	Myndighetens webbplats ska tydligt guida in olika intressentgrupper till sidor som är anpassade för dem och deras olika behov av information och presentation av information.
Myndighetens webbplats	Ny information riktad till företaget gällande miljöprovning utifrån myndighetens uppdrag inom miljöprovningensprocessen	2027	Myndighetens roll och hur havs- och vattenförvaltning påverkar miljöprovning ska bli tydligare på webben, dels genom generell information dels information anpassad till specifika branscher.
Myndighetens webbplats	Förtydligad och omstrukturerad information på webben om vattenförvaltning. Vattenförvaltningsprocessens steg presenteras på ett användarvänligt vis. Arbetet ska bedrivas i samarbete med länsstyrelserna och vattenmyndigheterna.	2028	Underlättar och effektiviserar arbetet inom vattenförvaltning för myndigheter och företag.
Myndighetsgemensamma webbplatsen verksamt.se	Myndigheten ska bidra till och uppdatera myndighetens innehåll på den myndighetsgemensamma webbplatsen verksamt.se.	2026	Enklare ingång för företag via en myndighetsgemensam webbsida.
Digitalisera föreskrifter	Myndigheten ska utveckla myndighetens presentation av föreskrifter på webben. Bland annat ska föreskrifter publiceras som webbsidor som kompletterar PDF: er.	2027	Myndighetens föreskrifter blir enklare att hitta. Genom att de presenteras som webbtexer blir de fullt sökbara för sökmotorer och AI-verktyg vilket kommer underlätta för företag.
Förenkling av föreskrift	Genomföra en förstudie om att förenkla föreskriften Fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön (FIFS 2004:36).	Efter att nya fiskelagen beslutats.	En genomförandeplan tas fram för hur en genomgripande förändring av denna omfattande föreskrift ska ske i samarbete med yrkesfiskeorganisationerna
Förenkling av föreskrift	Ny föreskrift gällande provtagning, vägning och rapportering av osorterade landningar av pelagisk fisk. I framtagandet tas hänsyn till yrkesfiskarnas synpunkter.	2026	Tydligare regler gällande provtagning, vägning och rapportering av osorterade landningar av pelagisk fisk.
Digitalisering inom yrkesfisket	Digital blankett för ansökan om förlängning av personlig	2027	Minskad pappershantering för företagen och myndigheten.

	fiskelicens samt nyetablering av personlig fiskelicens		
Digitalisering inom yrkesfisket	Vidareutveckling av e-tjänsten Fiskerätt. Förbättringar gällande visualisering och mer individuell information för respektive företag.	2027	Bättre visualiseringar förenklar genom tydligare vyer och mer komplett information. Lättare för företag att nå individanpassad information. Minskad administration för företag och minskat behov av att ställa frågor till myndigheten.
Digitalisering inom yrkesfisket	Digitala kontakt- och ansökningsformulär.	2027	Ett mer digitaliserat kontakt- och ansökningsförfarande kan förenkla för företag och minska pappershanteringen.
Förenkling inom vattenförvaltning	En handlingsplan för förenkling inom vattenförvaltning utifrån användarresans resultat.	2026	Aktiviteter som förtydligar myndighetens roll, leder till ökad samverkan och effektiviserar arbetet inom vattenförvaltningen.
Förenkling inom vattenförvaltning	Genomföra åtgärderna enligt framtagen handlingsplan för förenkling inom vattenförvaltningen utifrån användarresans resultat.	2027	Effektivare vattenförvaltning och ökad samverkan.
Förenkling inom miljöprovning	En handlingsplan för förenkling av miljöprovningar utifrån användarresans resultat.	2026	Aktiviteter som förtydligar myndighetens roll och ökar förutsebarheten och effektiviteten i miljöprovningar.
Förenkling inom miljöprovning	Genomföra åtgärderna i framtagen handlingsplan för förenkling inom miljöprovning utifrån användarresans resultat	2028	Myndighetens roll är förtydligas. Företagen får tydligare information i samband med miljöprovningar om vilket underlag som behövs utifrån havs- och vattenförvaltningen för en effektiv och förutsebar process.
Ökad kunskap	Utbildning av medarbetare i tjänstedesign. Myndigheten stärker förmågan att arbeta utifrån intressenternas perspektiv och behov i det fortsatta förenklingsarbetet.	2026	Tjänstedesign bidrar till mer träffsäkra och användbara lösningar i det fortsatta förenklingsarbetet.
Ökad kunskap	Uppdatering av rapporten <i>Så förvaltas fiskresursen</i> , ett centralt verktyg för att förklara hur fiskeripolitiken styrs och genomförs i praktiken.	2026	Skapa en mer samlad och begriplig information om fiskeripolitiken och fiskförvaltningen. Genom att uppdatera och målgruppsanpassa informationen kan myndigheten tydliggöra sin roll, ansvarsfördelningen mellan EU och nationell nivå samt det nationella handlingsutrymmet. Detta bidrar till ökad förutsebarhet och bättre förståelse för regelutvecklingen.

6 Analys av genomförda och planerade aktiviteter för förenkling

6.1 Bedömningar av resultaten av aktiviteterna för förenkling

De i handlingsplanen genomförda och föreslagna aktiviteterna med syfte att förenkla för yrkesfisket och åstadkomma förenkling inom områdena miljöprövningar och vattenförvaltning bedöms sammantaget minska den administrativa bördan för berörda företag och verksamhetsutövare. Effekterna uppstår främst genom tydligare regler, förbättrad och mer strukturerad information samt mer ändamålsenliga digitala lösningar. Detta ökar förutsebarheten och förståelsen för vad som gäller.

Inom yrkesfisket har digitalisering och förenklat uppgiftslämnande särskilt stor betydelse, inte minst för företag med begränsade administrativa resurser. Standardiserade processer och anpassade digitala tjänster minskar manuellt arbete och dubbelrapportering.

Inom miljöprövning handlar förenklingsinsatserna i stället främst om tydligare information och vägledning vilket ger ökad förutsebarhet i miljöprövningsprocesser. Detta bidrar till att minska risken för felaktiga eller ofullständiga ansökningar och kan därmed motverka onödiga kompletteringar och långdragna processer. Inom vattenförvaltningen bedöms tydligare ansvarsfördelning och förbättrad samverkan bidra till effektivare handläggning och ökad transparens.

Åtgärderna stärker samtidigt rättssäkerheten genom tydligare beskrivningar av gällande regelverk och processer samt mer enhetlig tillämpning. För företag och verksamhetsutövare innebär detta minskad osäkerhet och bättre planeringsförutsättningar.

De ekonomiska effekterna är huvudsakligen indirekta. Minskad administrativ börda och färre oklarheter frigör resurser för att bedriva kärnverksamhet och möjliggöra investeringar. Några direkta kostnadsbesparingar i form av sänkta avgifter bedöms inte uppstå till följd av planerade aktiviteter. Däremot kan ökad tydlighet och mer förutsebara processer bidra till kortare ledtider och minskad risk för kostsamma omtag i exempelvis tillståndsprocesser.

Sammantaget bedöms åtgärderna stärka företagens och verksamhetsutövarnas möjligheter att följa regelverket korrekt och effektivt. Effekterna är störst i de delar där regelverket upplevts som komplext eller där handläggning och information tidigare varit svåröverskådlig. På längre sikt kan detta bidra till ökad tillit mellan verksamhetsutövare och myndigheten samt förbättrade förutsättningar för hållbar utveckling inom havs- och vattenområdet.

6.2 Hinder och möjligheter i genomförandet

Myndigheten arbetar löpande med den statliga värdegrunden och mot det förvaltningspolitiska målet. Myndigheten använder fokusområden för att prioritera och utveckla effektiva prestationer, aktiviteter och åtgärder som har effekt på 3–5 års sikt. Ett av de fokusområden myndigheten beslutat om är *Intressenternas perspektiv*. Utgångspunkten är att myndigheten inom ramen för sitt uppdrag ska underlätta för verksamhetsutövare, näringsidkare och andra myndigheter att utföra sina uppdrag och på så sätt stärka Sveriges konkurrenskraft.

Myndigheten har under genomförandet av regeringsuppdraget valt att använda tjänstedesign, ett användarcentrerat angreppssätt som kombinerar metoder och verktyg för att förstå hur regler och

processer upplevs i praktiken. Myndigheten har använt sig av användarresor, dialoger och tester för att samla in synpunkter från intressenter såsom fiskerinäringen och företag som berörs av vattenförvaltningen respektive miljöprövningar.

För det fortsatta arbetet med förenkling med utgångspunkt i intressenternas perspektiv har myndigheten bedömt att det finns ett behov av att öka kompetensen hos chefer och medarbetare inom tjänstedesignsmetodik för att utifrån den identifiera, utveckla och använda verktyg som gör det enklare för intressenterna att göra rätt.

Under genomförandet av regeringsuppdraget har det identifierats både utmaningar och möjligheter till regelförenkling. Stora delar av de regelverk myndigheten arbetar med utgörs av EU-förordningar eller nationell lagstiftning som implementerat EU-direktiv. Det begränsar myndighetens handlingsutrymme att genomföra eller föreslå mer genomgripande regelförenklingar.

Myndigheten har dock aktivt deltagit i förhandlingar med Europeiska kommissionen för att försöka minska regelbördan till följd av den reviderade kontrollförordningen för fisket. Arbetet har främst inneburit deltagande i Kommissionens framtagande av att ta fram genomförandeakter och delegerade akter. Myndighetens deltagande i detta arbete har varit betydelsefullt.

Lagstiftningen som reglerar vattenförvaltningen är komplex och hänvisar i delar till vattendirektivet. Det föreligger också otydliga ansvarsförhållanden mellan olika myndigheter. Det behöver därför ske ett förenklingsarbete på övergripande nivå. Det finns dock utrymme att öka samarbetet mellan myndigheterna för att förenkla tillämpningen av gällande lagstiftning.

Under genomförandet av regeringsuppdraget har myndigheten prioriterat åtgärder som förbättrar information, kommunikation och service till företagen, eftersom dessa bedöms ha stor effekt på företagens möjlighet att följa regelverket i praktiken.

Ett nära samarbete har vuxit fram med Tillväxtverket gällande tjänstedesign och användarorienterade metoder. Genom användarresor, dialoger och tester har myndigheten fått en bättre förståelse för hur regelverk och processer upplevs i praktiken. Detta har gjort det möjligt att identifiera åtgärder för förenkling.

Digitalisering är centralt för att genomföra förenklingsarbete. Genom digitala tjänster, förbättrat uppgiftslämnande och mer tillgänglig information kan regelbördan minska utan att kontrollnivåer eller rättssäkerhet försämras. Ett hinder för att förenkla genom digitalisering är att flera av myndighetens IT-system är föråldrade och inte längre går att vidareutveckla eller supporta. Ett flerårigt transformationsinitiativ för en modern, modulär och flexibel systemarkitektur har påbörjats på myndigheten. Erfarenheterna från uppdraget visar att kombinationen av regelförenkling, digitalisering och förbättrad kommunikation är särskilt effektiv för att skapa förutsebarhet och göra det lättare för företag att göra rätt.